

מבוא לסייעוד קליני- חלק ב'

פרופ' אנה זיסברג
גב' מיכל אנגלרד הרשלה

שנה"ל: תשפ"א, 2020-2021
שנה ב', סמסטר א'
מס' קורס 290.2038
קורס מתוקשב באופן מלא

תיאור הקורס ומטרתו:

מוקד הקורס הוא בניתוח והבנה של מושגים קליניים המהווים את יסודות העשייה הסייעודית, תוך העמקה בסוגיות מרכזיות הנבנות מתוך מושגים אלה ויוצרות רשת של עקרונות טיפוליים. ה"תהליך הסייעודי- "The Nursing Process" מהווה את המסגרת התיאורטית של הקורס, כפי שעולה מתוך השיח הסייעודי והספרות המקצועית המעודכנת: או מדן, אבחנה סיעודית, התערבות והערכה הם כלים לניתוח והבנת המושגים והסוגיות הקליניות. בכל אחד מהתכנים שיועלו בקורס יושם דגש על היבטים גרונטולוגיים, התפתחותיים, תרבותיים וקהילתיים. בתום הקורס יוכלו הסטודנטים להצביע על גורמים ותהליכים המשפיעים על מצבים קליניים שונים, לקשור בין עקרונות התהליך הסייעודי ומצבי חולי, ולאבחן מצבים קליניים תוך שימוש במונחים רפואיים ומושגים של מדעי יסוד ולהצביע על קווי התערבות מקובלת בתחום.

יעדים:

- שליטה בבסיס הידע הנדרש לתפקוד ראוי בסיטואציות סיעודיות.
- שימוש במושגים רפואיים כבסיס לתקשורת בין דיסציפלינות.
- אינטגרציה בין מדעי היסוד ובין מצבי חולי באמצעות שימוש מושכל במושגים ועקרונות קליניים.

הוראה ומבנה הקורס:

- הקורס הינו מתוקשב במלואו וינוהל דרך אתר מודל מספר ההרצאות מועברים על ידי מומחים שונים.
- נהלי משרד הבריאות הקשורים לנושאים הנלמדים, שאותם יש לקרוא ולדעת, ניתן לשאול עליהם שאלות דרך הפורום של הקורס
- חומרים כתובים וקטעי מדיה שיועלו לאתר הקורס
- דיונים בפורומים של הקורס
- השיעורים יפתחו בשבועות מתקיימים פעם בשבוע ובשבועות אחרים פעמיים בשבוע, עקבו אחרי התוכנית המצ"ב.

מיכל אנגלרד הרשלה, ימי שלישי, בתיאום מראש דרך מייל: hershlerm@gmail.com
אנה זיסברג, ימי ראשון או רביעי בתיאום מראש דרך מייל: azisberg@univ.haifa.ac.il

הערכה:

1. ציון בחינה מסכמת בתום הסמסטר. ציון עובר- 65.
2. בסיום כל נושא שנלמד, יינתנו מספר שאלות אמריקאיות לבידיקה עצמית של הבנת החומר (ללא ציון) – בסיום ביצוע התרגיל, הסטודנט יראה את הטעויות והתשובות הנכונות. מומלץ להיעזר בתרגילי הרשות כחלק מתהליך הלמידה שוטף.
3. בחלק מההרצאות תינתן אפשרות לפתור תרגילי רשות תמורת ציון. יפורסמו שאלות, מטלות קצרות או נושא לדיון. בכל פעם 5-8 סטודנטים ראשונים שיתנו תשובות מלאות ונכונות לסוגיות והשאלות שיועלו (אך לא יהיו זהות אחת לקודמיה) יוכלו לקבל נקודה אחת של בונוס לטובת הציון הסופי בקורס. ניתן לצבור עד 5 נקודות. הניקוד לא ישפיע על הציון במבחן הסופי אותו עדיין יש לעבור בציון 65.

יתכנו שינויים במהלך הקורס עליהן תבוא הודעה בהמשך.

פרקי קריאה לקורס (פרקים נבחרים לפי תוכנית הקורס):

- Berman, A., & Snyder, S. (2014). *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process, and practice 9th* (Ed). Harlow, Essex, England : Pearson
- Smelter, S.C., Bare, B.G., Hinkle, J.L., Cheever, K. H. (2018). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing*. North American Edition: 14th Ed. Lippincott.
- Bryant, R. A., & Nix, D. P. (2012). *Acute & chronic wounds* (4th ed.) Mosby.
- Creditor, MC. (1993). Hazards of hospitalization of the elderly. *Annals of internal Medicine*, 118 (3), 219-223.
- הרשקוביץ, א' ושצמן, ח'. (עורכים) (2008). *מדריך וושינגטון גריאטריה*. נורדיה: ידע.
- רינג, ח, ריבק, י, מלמד, ש, ובורבסקי, א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170.

הנחיות ונהלים

- **אמצעי זהירות שיגרתיים במוסדות רפואיים** (2010) מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **הנחיות למתן דם ומוצריו** (2002) מדינת ישראל- משרד הבריאות, מינהל הרפואה החטיבה לענייני בריאות.
- **החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה)** (2005) מדינת ישראל, חוזר מינהל הסיעוד.
- **הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים** (2014) חוזר מינהל הרפואה.

- **אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה. (2019).** חוזר מס' 155/19, מדינת ישראל, חוזר מינהל הסייעוד.
- הנחיות למניעת זיהום בדרכי השתן למטופלים מאושפדים (2014) מדינת ישראל, חוזר הרפואה
- הנחיות למניעת אלח דם מצנתר מרכזי (2011) מדינת ישראל- משרד הבריאות מינהל הרפואה.
- סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים המיועדים לניתוח (2018) מדינת ישראל- משרד הבריאות מינהל הרפואה.
- וידוא מוכנות המטופל וחדר לניתוח/ פעולה פולשנית (2016) מדינת ישראל- משרד הבריאות מינהל הרפואה.
- פעולות המחייבות ביצוע ע"י אחות מסתובבת ורחוצה בחדר ניתוח (2018) מדינת ישראל, חוזר מינהל הסייעוד.
- החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה. (2017) חוזר מינהל הסייעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- **אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה (2019)** חוזר מינהל הסייעוד 2019/155
- איתור חולים הזקוקים לסייע בניידות (2003) חוזר מינהל הסייעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- ניעות וניידות של מטופל סיעודי מס' נוהל 2.3.14 (2007) נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה, 153/19
- שמירה על שלמות העור, מס' נוהל 2.3.13 (2007) נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- **מניעה, איתור והתערבות בכך רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה (2019).** חוזר מס': 154/19, חוזר מינהל הסייעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצע לחץ מדרגה ראשונה ושנייה (126/17) (2017). חוזר מינהל הסייעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- **החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית (2020).** חוזר מס' 166/2020, חוזר מינהל הסייעוד. משרד הבריאות, מדינת ישראל.
- היגינת הפה - טיפול ושמירה מס' נוהל 2.3.11 (2007). נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- טיפול בשיניים תותבות ושמירתן מס' נוהל 2.3.12 (2007). נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- שמירה על אוטונומיית מטופל בעת טיפול סיעודי אינטימי ורחצה מס' נוהל 2.3.12 (2007). נהלי בתי חולים גריאטריים, תחום מקצועי: סיעוד האגף לגריאטריה, משרד הבריאות.
- הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם (2007) מדינת ישראל, שירותי בריאות הציבור, חוזר ראש הרשות.
- הנחיות למניעת הדבקה ב- HIV לאחר חשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים נוהל 5-10 (2010). מדינת ישראל – משרד הבריאות
- חיסון תלמידי מקצועות הבריאות (2016) מדינת ישראל – משרד הבריאות

תכני הקורס: (המספרים ליד הכותרת מכוונים בהתאמה לפרקים שבספרי הקריאה)

תאריך שבועי	תכני הקורס	מרצה	חומר קריאה רלוונטי
הטיפול בחולים עם שינוי במאזן הנוזלים התוך גופי (5 הרצאות)			
18.10.2020 (חלק א') 20.10.2020 (חלק ב')	הלם (2 הרצאות)	פרופ' זיסברג	Medical Surgical Nursing pp. 1449- https://www.youtube.com/watch?v=9a7N9AU1G
25.10.2020	מתן דם ונוזלים (הרצאה 1)	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 50 pp. 1485-1549. נהלים: הנחיות למתן דם ומוצריו 8/2001 *מטלת חובה לומדת מתן דם של משרד הבריאות, המכינה אתכם לקליניקה.
27.10.2020	הפרשות הגוף (הרצאה 1)	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 47 pp. 1304-1377
סיעוד סב ניתוחי (5 הרצאות)			
1.11.2020 (הרצאה 1)	על אספטיקה סטיריליות ומניעת זיהומים	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 31 pp. 670-714 ; הדגמה – מוקלט נהלים: -אמצעי זehירות שגרתיים במוסדות רפואיים (2010) -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים (2014)
8.11.2020 (הרצאה 1)	טיפול בחולה הכירורגי-הכנה לניתוח	גב' הרשור	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 35 Preoperative phase pp. 969-983 נהלים: -סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי איברים - המיועדים לניתוח (2018) וידוא מוכנות המטופל וחדר לניתוח/ פעולה פולשנית (2016)
10.11.2020 חלק א' 10.11.2020 (חלק ב')	טיפול בחולה הכירורגי חלק ב+ג טיפול בזמן לאחר הניתוח (2 הרצאות)	פרופ' זיסברג	Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 35 Intraoperative phase pp. 983-985 Postoperative phase pp. 986-1004 נהלים: החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה פעולות המחייבות ביצוע ע"י אחות מסתובבת ורחוצה בחדר ניתוח (2018)

<p>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 37 pp. 991, ch 48 pp. 1324-1333</p> <p>נהלים: -החלפה או החזרה של צינורית גסרוסטום (צינורית הזנה) 2005 -הנחיות למניעה של זיהום בדרכי השתן במטופלים מאושפדים, 2014 -החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן (2007) -הנחיות למניעת אלח דם מצנתר מרכזי (2011)</p>	<p>גב' הרשור</p>	<p>צנתרים ונקזים (הרצאה 1)</p>	<p>17.11.2020</p>
<p>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 46 pp. 1204-1245</p> <p>נהלים: -אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה (2019)</p>	<p>גב' הרשור</p>	<p>כאב (הרצאה 1)</p>	<p>22.11.2020</p>
בין תקין לפתולוגי (4 הרצאות)			
<p>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 451 pp.1182-1200</p>	<p>גב' הרשור</p>	<p>על שינה וערות (הרצאה 1)</p>	<p>24.11.2020</p>
<p>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 451 pp.1182-1200 Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 42 pp 1142-1202</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>על ניידות ותפקוד (2 הרצאות)</p>	<p>29.11.2020 חלק א'</p>
<p>Creditor, Morton C. (1993). Hazards of hospitalization of the elderly http://www.youtube.com/watch?v=aUalnS6HIGo http://www.youtube.com/watch?v=whPuRLil4c0</p> <p>נהלים: -איתור חולים הזקוקים לסיוע בניידות -ניעות וניידות של מטופל סיעודי *מטלת הרשות</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>על ניידות ותפקוד (2 הרצאות)</p>	<p>01.12.2020 חלק ב'</p>
<p>Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing, Ch 42 pp 751-808</p> <p>נהלים: -היגיינת הפה - טיפול ושמירה; -טיפול בשיניים תותבות ושמירתן; -שמירה על אוטונומיית מטופל בעת טיפול סיעודי אינטימי ורחצה</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>הגינה (הרצאה 1)</p>	<p>6.12.2020</p>
פצעים (6 הרצאות)			
<p>פרק ממדריך וושינגטון: פצע לחץ עמ' 76-80</p> <p>נהלים: -מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה, - שמירה על שלמות העור *מטלת הרשות</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>על שלמות העור ומניעת הפצעים</p>	<p>8.12.2020 (הרצאה 1)</p>
<p>Ch 4: Wound healing physiology from Acute & Chronic Wounds, pp 63-80</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>תהליך ריפוי הפצע</p>	<p>15.12.2020 (הרצאה 1)</p>
<p>Ch 5: Type of Skin Damage & DD from Acute & Chronic Wounds, pp 83-105</p>	<p>פרופ' זיסברג</p>	<p>סוגים של פגיעות בעור ואבחנה מבדלת</p>	<p>20.12.2020 (הרצאה 1)</p>

Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120 נהלים: מניעה, איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה	פרופ' זיסברג	עקרונות אבחון של פצעים כרוניים: ורידי, עורקי, נורופטי	22.12.2020 (הרצאה 1)
Ch 6: Skin & Wounds Inspection & Assessment from Acute & Chronic Wounds, pp 108-120. חוזר מנכל: -החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה -החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית	פרופ' זיסברג	עקרונות טיפול בפצעים כרוניים (2 הרצאות)	27.12.2020 (חלק א') 29.12.2020 (חלק ב')
סרטונים וחומרים באתר *מטלת הרשות	פרופ' זיסברג	חומרי חבישה (1 הרצאה)	3.1.2020
בצל המחלה (2 הרצאות)			
רינג ח, ריבק י, מלמד ש, ובורובסקי א (2001) "הערכת נכות, תפקוד וכושר עבודה. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל אביב, עמ' 143-170	גב' הרשלה	שיקום והדרכה (1 הרצאה)	10.1.2021
נהלים: הנחיות למניעת הדבקה ב- HIV לאחר חשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים נוהל 5-10 (2010) הנחיות למניעת שחפת אצל עובדי בריאות ועובדים אחרים הנחשפים בצורה משמעותית לשחפת במסגרת עבודתם. (2007) חיסון תלמידי מקצועות הבריאות נוהל (2016)	גב' הרשלה	עבודה ותחלואה (1 הרצאה)	13.1.2021